

**Координиран надзор на "Евродак" -
доклад за дейността за периода 2010-2011**

Брюксел, 24 май 2012 г.

Секретариат на Координационната група по надзор на „Евродак“
Европейски надзорен орган за защита на данните (ЕНОЗД)
Rue Wiertz 60
B-1047 Brussels
Имейл: eurodac@edps.europa.eu

Съдържание

1. <u>ВЪВЕДЕНИЕ</u>	2
2. <u>ПРАВНА РАМКА: ПРЕРАЗГЛЕЖДАНЕ НА РЕГЛАМЕНТА ЗА „ЕВРОДАК“</u>	3
3. <u>ОРГАНИЗАЦИЯ НА КООРДИНИРАН НАДЗОР</u>	4
3.1. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ	4
3.2. ЗАСЕДАНИЯ ЗА КООРДИНИРАН НАДЗОР	4
4. <u>2020-2011: ОБСЪДЕНИ ПРОБЛЕМИ И ПОСТИЖЕНИЯ</u>	6
4.1. КООРДИНИРАНА ИНСПЕКЦИЯ НА ПРЕДВАРИТЕЛНО ЗАЛИЧАВАНЕ	6
4.2. МЕТОДИКА ЗА ОДИТ НА СИГУРНОСТТА	6
4.3. ДИАЛОГ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ	7
4.4. ВИС	7
5. <u>КАКВО ДА ОЧАКВАМЕ ПРЕЗ 2012-2013</u>	7

1. Въведение

„Евродак“ е информационна система, създадена за сравняване на дактилоскопични отпечатъци на лица, търсеци убежище, и незаконни имигранти. Тя улеснява прилагането на Регламента от Дъблин¹, който има за цел да определи държавата, компетентна за разглеждането на молбата за предоставяне на убежище.² „Евродак“ е създадена с Регламент (ЕО) № 2725/2000 от 11 декември 2000 г.³, като е завършена с Регламент (ЕО) № 407/2002 на Комисията от 28 февруари 2002 г.⁴ Системата функционира от 15 януари 2003 г. и понастоящем се използва от 27-те държави-членки на ЕС, както и от Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и Швейцария.⁵

Както е установено от Регламента за „Евродак“, надзорът на защитата на данните в системата „Евродак“ се извършва на национално ниво от националните надзорни органи (органи за защита на данните, наричани за краткост по-долу „ОЗД“), докато на централно ниво (ЕС), е компетентен Европейският надзорен орган по защита на данните (ЕНОЗД). Координацията между двете нива се осъществява от Координационната група по надзор на „Евродак“ (наричана за краткост по-долу „Групата“), в чийто състав влизат представители на ОЗД и ЕНОЗД. В периода 2010-2011 г. председател на Групата бе г-н Петер Хустинкс (ЕНОЗД), а заместник-председател бе г-жа Елизабет Уолин (шведски ОЗД). Настоящият документ отчита дейностите на Групата за този период.

Необходимостта от цялостен надзор на защитата на данните в „Евродак“ е очевидна, като се има предвид категорията на лицата, засегнати от системата „Евродак“: лица, търсеци убежище и (в по-малка степен) незаконни имигранти. Тази необходимост се засилва и от развитието на политики в областта на свободата, сигурността и правосъдието през последните години. Политиките за убежище трябва да бъдат по-добре координирани, и като резултат да съществува по-добра координация на защитата на правата и свободите на лицата, търсеци убежище.

¹ Регламент (ЕО) № 343/2003 от 18 февруари 2003 г. и Регламент (ЕО) № 1560/2003 на Комисията от 2 септември 2003 г., ОВ L 222, 05/09/2003 г. стр. 3 - 23. Тези два инструмента понякога биват наричани „Дъблин II“.

² Системата „Евродак“ дава възможност на държавите-членки да идентифицират лица, търсеци убежище, и лицата, които са пресекли външна граница на Общността по нередовен начин. Чрез сравняване на пръстови отпечатъци държавите-членки могат да определят дали лице, търсецо убежище, или чужд гражданин, който нередовно пребивава на територията на държава-членка, по-рано е подавал молба за убежище в друга държава-членка.

³ Регламент (ЕО) № 2725/2000 на Съвета от 11 декември 2000 г. относно създаването на „Евродак“ за сравняване на дактилоскопични отпечатъци за ефективното прилагане на Дъблинската конвенция, наричан по-долу Регламент за „Евродак“, ОВ L 316, 15/12/2000 стр. 1-10.

⁴ Регламент (ЕО) № 407/2002 на Съвета от 28 февруари 2002 г. за определяне на някои условия за прилагането на Регламент (ЕО) № 2725/2000 относно създаването на системата „Евродак“ за сравняване на дактилоскопични отпечатъци с оглед ефективното прилагане на Дъблинската конвенция, ОВ L 62, 5/3/2002 г., стр. 1-5.

⁵ При създаването си системата „Евродак“ е използвана в 15-е държави-членки, формиращи ЕС по това време (с изключение на Дания), както и от Норвегия и Исландия. Оттогава насам системата се използва и от новите държави-членки след разширяването през 2004 г., от Дания (2006 г.), и от България и Румъния след разширяването през 2007 г., както и от Швейцария (2008 г.). Накрая е подписан протокол между Европейския съюз, Швейцария и Лихтенщайн, който позволява присъединяването на последните и използването на системата, в сила от 1 април 2011 г.

Защитата на данните е ключов фактор и за успеха на функционирането на „Евродак“, а следователно и за правилното функциониране на системата от Дъблин. Елементи, като например сигурността на данните, качеството на данните и законосъобразността на справките с данните в „Евродак“ допринасят за гладкото функциониране на системата.

Раздел 2 от настоящия доклад изяснява правната среда, включително предизвикателствата, свързани с развитието на правната рамка. В периода, обхванат от настоящия доклад, дискусиите за реформа на Регламента за „Евродак“ продължиха, а Комисията внесе нови предложения. Въпреки това, писмено предложение не е прието. Раздел 3 обобщава разискванията по време на петте заседания за координиран надзор, проведени през отчетния период. Постиженията са разгледани в раздел 4: през последните две години Групата продължава добрата си работа от предходния отчетен период, като извърши инспекция на предварителното заличаване на данни, организира среща със заинтересованите страни и следеше новите развития в тази област. Раздел 5 представлява заключение на доклада чрез предоставяне на преглед на предстоящите дейности в следващия отчетен период до степента, в която те вече могат да се очакват.

2. Правна рамка: Преразглеждане на Регламента за „Евродак“

По време на периода, обхванат от този доклад за дейността, не е прието преразглеждане на Регламента за „Евродак“.

За да припомним, първото предложение за преразглеждане е внесено от Комисията през декември 2008 г.⁶ Изменено предложение е внесено през септември 2009 г.⁷ В резултат от разискванията в Съвета, този документ включва възможността за достъп до „Евродак“ за целите на правоприлагането. През октомври 2010 г.⁸ Комисията внесе актуализирано предложение, което до голяма степен дублира по-ранното предложение от декември 2008 г., с изключение на това, че разпоредбите за достъп до системата за целите на правоприлагането са премахнати.

Според Комисията логиката на това е, че изключването на този спорен въпрос може да даде възможност за по-бързо приемане. По този начин други промени, например по-строгите разпоредбите относно сигурността на системата и намаляване на периодите на задържане за елементите от категория 2 (лица, задържани за нелегално преминаване през границата) могат да влязат в сила по-бързо. Въпреки това, преговорите между Парламента и Съвета остават устни. Въпросът за развитието на проблема в бъдеще остава отворен; преговорите могат да бъдат възобновени въз основа на настоящото предложение или Комисията би могла да включи достъпа за целите на правоприлагането в ново предложение.

От гледна точка на защитата на данните настоящото предложение ще внесе някои подобрения, значително по-кратки периоди на задържане в някои случаи, както и по-строги гаранции за сигурност. Групата също така приветства факта, че настоящото

⁶ COM(2008)825 окончателен

⁷ COM(2009)342 окончателен

⁸ COM(2010)555 окончателен

предложение изключва достъп за целите на правоприлагането. Предложението няма да промени нищо по отношение на подхода към координиран надзор - моделът на координация между националните ОЗД и ЕНОЗД, всеки от които действа в рамките на съответната си компетенция, е доказан и не се очаква той да бъде променен при преразглеждането.

3. Организация на координиран надзор

3.1. Основни принципи

Както и в предишни години, сътрудничеството се осъществява под формата на заседания за координиран надзор, провеждани периодично с всички ОЗД, които отговарят за надзора на „Евродак“ на национално ниво и ЕНОЗД. Основната цел на тези заседания е да се обсъдят общи проблеми, свързани с надзора и да се намерят общи решения или подходи, когато това е възможно. Според член 5 от Правилника на Групата тези заседания се провеждат най-малко веднъж годишно. На практика годишно се провеждат две до три заседания.

Участващите в заседанията ОЗД са всички ОЗД, които отговарят за надзора на „Евродак“, т.е. към датата на публикуване на този доклад всичките 27 държави-членки на ЕС плюс Лихтенщайн, Норвегия, Исландия и Швейцария. Преди протоколът за присъединяване на Лихтенщайн да влезе в сила, ОЗД на Лихтенщайн присъства със статут на наблюдател. Комисията също е поканена да присъства на части от заседанията, за да осведоми Групата по новостите във връзка с „Евродак“.

3.2. Заседания за координиран надзор

В периода 2010-2011 година са проведени пет заседания за координиран надзор на следните дати:

- 8 март 2010 г.
- 13 октомври 2010 г.
- 8 декември 2010 г.
- 8 юни 2011 г.
- 21 октомври 2011 г.

Заседанията се проведоха в Брюксел, обикновено успоредно със заседанията на съвместните надзорни органи/организации на Шенгенската информационна система (ШИС), Митническата информационна система (МИС) и Европол в сградата на Съвета. Заседанието през октомври 2011 г. се проведе като самостоятелно заседание в сградата на Европейския парламент. Заседанията са доказано ефективна платформа за обмен на опит и информация относно функционирането на „Евродак“ и свързаните със защитата на личните данни аспекти.

Обикновено първата част на заседанието е посветена на презентация от службите на Европейската комисия, участващи в управлението на „Евродак“ в технически или юридически аспекти. Това спомага да се гарантира, че Групата винаги е в крак с последните развития, за да гарантира ефективен надзор. Втората част е посветена на

обсъждане между ОЗД на въпросите, които трябва да бъдат проверени на национално ниво или на нови разработки, които представляват интерес за надзорните органи на „Евродак“.

Параграфите по-долу обобщават обсъжданите теми и действията, предприети на различните заседания. По-подробно описание на избраните действия следва в раздел 3 от настоящия доклад.

Заседание от 8 март 2010 г.

На това заседание Групата прие доклада за дейността за периода 2008-2009 година. Също така бе обсъдена и приета – с незначителни промени – работната програма за 2010-2011 година, която урежда дейностите, които ще бъдат предприети за този отчетен период. Групата пристъпи към преизбирането на г-н Петер Хустинкс за председател, а г-жа Елизабет Уолин (шведски ОЗД) бе избрана за заместник-председател.

Заседание от 13 октомври 2010 г.

Комисията внесе годишния си доклад за „Евродак“, както и новото предложение за реформиране на Регламента, като бяха премахнати разпоредбите относно достъпа за целите на правоприлагането, намиращи се в предишното предложение. Секретариатът внесе за обсъждане документ относно предварителното заличаване; след като всички се съгласиха, че темата е важна, председателят предложи Секретариатът да измени и преобразува документа във въпросник. Делегацията на Обединеното кралство бе изготвила работен документ за участие на заинтересованите страни, въз основа на който Секретариатът изготви по-прецизен документ. Групата одобри документите и реши да продължи с участието на заинтересованите страни, като същевременно се старее да не надхвърля възможностите на своя мандат.

Заседание от 8 декември 2010 г.

На това заседание Групата прие въпросника за предварително заличаване, който впоследствие бе изпратен на държавите-членки, за да започнат своите проверки. Втората част от заседанието бе посветена на обсъждане с представители на Върховния комисариат за бежанците към Организацията на обединените нации и на Европейския съвет за бежанците и изгнаниците. Групата и външните заинтересовани страни обсъдиха информация за субектите на данни, възрастта на лицата, търсещи убежище, качеството на пръстовите отпечатъци/вписването, и достъпът до „Евродак“ за целите на правоприлагането. Френският делегат информира групата за последното развитие във Франция, където административните органи са създали правило, че след три неуспешни опити за снемане на пръстови отпечатъци, ако отпечатъците на лицата, търсещи убежище, все още са нечетливи, то се предполага, че лицето е опитало доброволно да направи идентификацията невъзможна, например чрез самоосакатяване. В такъв случай разрешителните за временно пребиваване и социалното подпомагане следва да бъдат оттеглени. Групата реши да следи развитието на въпроса.

Заседание от 8 юни 2011 г.

Комисията осведоми Групата за настоящата ситуация по отношение на реформата на Регламента за „Евродак“, общото развитие и първите опити с новата техническа

платформа на „Евродак +“, която бе пусната през февруари 2011 година. Гръцкият представител представи методиката, използвана при извършване на одита на Национална точка за достъп на „Евродак“, с цел да даде своя принос в развитието на общата методика. Секретариатът внесе предварителен проектодоклад за упражняване на предварително заличаване въз основа на отговорите, представени преди заседанието.

Заседание от 21 октомври 2011 г.

Комисията внесе годишния си доклад за дейността на централното звено на „Евродак“ и осведоми Групата за настоящата ситуация по отношение на преразглеждането на Регламента за „Евродак“, както и за развитието на „специални търсения“ до септември 2011 г. След това Групата обсъди и прие – с незначителни промени – адаптирана работна програма, която да обхване и 2012 година, както и меморандум и въпросник за координирана инспекция на нечетливите пръстови отпечатащи, и двата изготвени от Секретариата. По доклада за предварително заличаване все още се очакваха забавени материали, поради което той бе изпратен в писмена процедура веднага след пристигане на материалите и впоследствие бе приет. Групата също така обсъди възможността за обща рамка за одит на сигурността на „Евродак“ и бе информирана за резултатите от национален одит, извършен в Испания. Тя разгледа и възможностите за оптимизиране на своите работни процеси и повишаване на прозрачността. Освен това заседанието включи и неформална дискусия относно създаването на координиран надзор на Визовата информационна система, която стартира месец по-рано.

4. 2010-2011: Обсъдени проблеми и постижения

4.1. Координирана инспекция на предварително заличаване

Тази инспекция е продиктувана от факта, че изглежда е налице липса на изпълнителски капацитет по отношение на предварителното заличаване. Този термин се отнася до задължението за заличаване на дактилоскопичните данни на лицата, които по различни причини – например при получаване на гражданство в държава-членка или напускане на Дъблинската зона – вече не трябва да бъдат включени в базата данни „Евродак“ преди края на обичайните периоди на задържане. Липсата на изпълнителски капацитет е забелязана в редица случаи.

Предварителното заличаване е важно, тъй като гарантира, че данните не се съхраняват по-дълго от необходимото за постигане на целта, за която са били събрани; данните са и част от доброто управление на широкомащабни информационни бази данни, тъй като допринасят за качеството на данните и спомагат да се предотвратят негативните последици за субектите на данни в резултат от грешна информация. ОЗД, представявани в Групата, са извършили проверки на национално ниво и през цялата година са събирани отговори - общо 26 на брой.

Резултатите ясно сочат, че в някои държави-членки все още липсват подходящи процедури за справяне с предварителното заличаване. Също така, Групата отбелязва

проблеми със статистическите данни, предоставени от държавите-членки, които понякога не съвпадат с тези, предвидени от Комисията.

Групата даде три препоръки на държавите-членки:

- Онези държави-членки, които още не са го направили, следва да включат процедура за автоматично предварително заличаване в работния поток на своите компетентни органи и да определят ясни и кратки срокове за процедурата, за да бъде тя в съответствие с Регламента;
- Държавите-членки следва също да предоставят информация на субектите на данни по отношение на правото на предварително заличаване в съответствие с приложимото законодателство за защита на личните данни;
- Комисията и държавите-членки следва да проучат начините за подобряване на статистическите данни и да ги направят по-сравними, което би могло да включва създаването на общи критерии, защото, както бе отбелязано от Групата, адекватните, надеждни и сравними статистически данни са необходим елемент от основаната на доказателства политика.

4.2. Методика за одит на сигурността

Значителен напредък бе постигнат и при разработването на обща рамка за одит на сигурността. За тази цел Групата обмени опит от проверките на национално ниво и – в подгрупа – изготви въпросник, който може да послужи като обща база за проверки, като се гарантира последователността и съпоставимостта на резултатите. Доколкото е възможно, рамката за одит ще включва и новите изисквания за сигурност, които могат да бъдат въведени при преразглеждането на Регламента за „Евродак“. Очаква се работата да приключи през следващата година.

4.3. Диалог със заинтересованите страни

На заседанието през декември 2010 г. Групата се срещна с представители на Върховния комисариат за бежанците към Организацията на обединените нации, който контролира изпълнението на Конвенцията на ООН за бежанците от 1951 г. и Протокола към нея от 1967 г., и на Европейския съвет за бежанците и изгнаниците (ECRE), организация-чадър за редица неправителствени организации, които работят с бежанци в цяла Европа.

Въпреки че мандатите и целите на участниците в този диалог се различават, всички участници намериха обмена полезен и призоваха за неговото институционализиране. Общите сфери на интерес включваха въпроса за достъпа на правоприлагащите органи, определяне на възрастта на лицата, търсещи убежище, и информацията, предоставяна на субектите на данни. Втори диалог със заинтересованите страни ще бъде организиран през 2012 година.

4.4. ВИС

В заседанието от октомври 2011 г. Групата също така обсъди неофициално координиран надзор на ВИС. ВИС стартира скоро преди заседанието и ще се реализира в различни фази. Нейното правно основание включва разпоредби за

координационна група по надзор, подобна на тази за „Евродак“. Комисията информира Групата за ВИС и ежедневните си дейности. След това Групата обсъди подход за координиран надзор на ВИС, който цели да формализира надзора до края на 2012 година.

5. Какво да очакваме през 2012-2013

Предварителното планиране е трудно поради неясната ситуация относно преразглеждането на Регламента за „Евродак“. Един етап на развитие, който би могъл да се предвиди, е прехвърлянето на управлението на „Евродак“ от Комисията на новосъздадената Агенция за оперативното управление на широкомащабни информационни системи в областта на свободата, сигурността и правосъдието.⁹ Макар че това прехвърляне – което трябва да се осъществи, когато агенцията започне оперативната си работа, понастоящем предвидено за декември 2012 г. – няма да повлияе на други правни аспекти, то все пак е важно развитие.

За да се осигури определен обем планиране, Групата реши да измени и удължи работната програма за 2010-2011 г., като включи и 2012 година. Планираните дейности включват следното:

- Текущата работа по методиката за одит на сигурността, която трябва да бъде завършена през 2012 г.;
- Координирана инспекция по въпроса с нечетливите пръстови отпечатащи;
- Повторна среща със заинтересованите страни.

Въпреки това, някои от дейностите, предвидени в програмата, трябваше да бъдат отложени до приемане на преразглеждането. Например изготвянето на информационни листове, които биха станали неактуални скоро след издаването си, не би било разумно използване на ресурсите на Групата, поради което това действие бе замразено за известно време. Веднага след приемане на преразглеждането, тези точки ще се върнат в дневния ред.

⁹ Виж Регламент (ЕС) № 1077/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. за създаване на Европейска агенция за оперативното управление на широкомащабни информационни системи в областта на свободата, сигурността и правосъдието, ОВ L 286, 01/11/2011, стр. 1-17.